

Resum i comentaris a l'article: «Les prairies, une richesse et un support d'innovations pour des élevages de ruminants plus durables et acceptables. Michaud A., Plantureux S., Baumont R., Delaby L., *INRAE Prod. Anim.*, 2020, 33 (3), 153-172. »

L'article es pot trobar i descarregar a: <https://productions-animales.org/article/view/4543>

L'article és un recopilatori sobre la gestió dels prats, tant en pastura com aprofitament farratger, per als remugants. En ell trobarem moltes referències bibliogràfiques que ens poden servir per posar al dia els nostres coneixements en prats i aprofitament.

Tipus i aprofitament dels prats

L'aprofitament d'un prat es fa a través de la pastura o de la recol·lecció, o dels dos sistemes simultanis.

Tipus de prats: a) **permanents** (entre 15 i 100 espècies farratgeres, des de gramínies – poes, principalment – a dicotiledònies passant per lleguminoses – principalment faves, papilionàcies -, i poden ser **semi-naturals**, més diversificats, implantats des de 10 o més anys, i més **recents** que són més intensius; b) **temporals**, que tenen al voltant de 12 espècies farratgeres, principalment gramínies i lleguminoses, i que poden ser anuals, plurianuals o perennes, i la seva implantació és de menys de 6 anys; c) **artificials**, de lleguminoses farratgeres, de menys de 5 anys.

Un prat evoluciona segons el maneig (nombre de dalls, càrrega ramadera, altitud, composició del sòl, composició florística, etc.), i la seva valoració pot ser botànica, segons la mescla de farratgeres, i funcional, segons producció i valor nutritiu per als remugants.

El creixement humà, el canvi climàtic, les exigències sobre la salut humana i l'animal, i els condicionants de l'entorn, obliguen a replantejar la producció animal – llet i carn – de tal manera que, el sistema de producció basat en els prats, pot ser un dels més interessants i que cal re-valorar. En el fons, es tracta de limitar la competència per l'aliment, o l'alimentació, i reorganitzar les superfícies aptes per a uns cultius i les aptes per als remugants.

La producció farratgera dels prats és molt variable, des de 1 t MS/ha a 8 t MS/ha, no obstant, a efectes de re-valoritzar els prats, hi ha altres paràmetres que caldria quantificar per més que ens assemblin certs: menys ús de pesticides, millor equilibri agronòmic de la superfície farratgera, millor equilibri d'aigua, menys erosió del sòl, augment de la matèria orgànica, més biodiversitat – sobretot en els permanents – menys pèrdues de nitrats, i millor fixació del C.

També els prats aporten una ració completa als remugants, si bé variable en el temps, la qual cosa fa que la producció lletera, en aquest cas, sigui més discontinua. El benestar animal ha de millorar ja que s'aproxima a les condicions naturals. El paisatge pot esdevenir més harmònic. Els productes animals es presenten amb unes qualitats organolèptiques diferents, i s'han de prioritzar.

El cost de l'alimentació baixa – sempre que no es vulgui una producció de llet constant en el temps – i també la feina de preparar i distribuir una ració és, considerablement, menor. En el fons, es recupera l'autonomia alimentària.

En definitiva, recuperant la definició de qualitat, com a adequació a l'ús, un prat serà de més o menys qualitat segons s'adapti a un tipus d'animals i en un moment donat d'estació. Un bon sistema farratger inclourà les parcel·les destinades a la pastura i les destinades a la recol·lecció per obtenir farratges conservats.

El prat per preservar i millorar l'entorn

El prat pot contribuir a la necessària transició agroecològica. El sector mundial de la producció animal ocupa el 30% de la superfície agrícola, necessita el 32% d'aigua, de pluja i subterrània, i emet el 18% d'emissions de gas. El sistema intensiu agreuja el problema de la conservació mediambiental. S'han de reduir els impactes negatius, amb nous sistemes agroecològics, biològics, substituint els adobs químics per processos naturals, canviant l'ús de l'energia i millorant els cicles minerals, d'energia i de l'aigua. En tot això, el prat permanent, sobretot, i el temporal poden servir per a l'opció agroecològica.

L'article demana més estudis per poder quantificar aquestes, suposades, avantatges, que donin seguretat als que, políticament, han de prendre decisions. I, a la vegada, no s'ha de perdre de vista que el preu de venda dels productes animals han de cobrir els serveis que s'obtenen d'un bon maneig dels prats.

Els prats per tal de millorar la salut dels consumidors, la salut i benestar dels animals i millorar la qualitat dels productes

És cert que la salut del consumidor està garantida, però és necessari que el sistema productiu estigui en consonància amb la percepció del consumidor sobre la naturalesa i el benestar animal. El concepte que s'ha de promocionar, o més ben dit, s'ha d'establir és el de la SALUT GLOBAL (salut humana, animal i del medi). I en aquest aspecte és allà on el maneig i la producció dels prats hi tenen un lloc important.

Recordem que els prats són ric en àcids grassos amb omega 3, els quals després es troben a la llet. La composició florística, el clima, el sòl, l'estat de recol·lecció, etc., donen lloc a compostos fenòlics, terpens i carotenoides – font de vitamina A – polifenols que limiten els fenòmens oxidatius – que són l'origen de malalties infeccioses i inflamatòries – en fi, la pastura, també combinada amb la recol·lecció, permet que l'animal s'expressi amb naturalitat, evitant problemes derivats de l'estrès i d'altres disfuncions locomotores degudes a l'estabulació.

Tampoc s'ha d'oblidar la, ja anomenada, qualitat organolèptica dels productes animals. En aquest punt, l'article parla de la denominació d'origen de la producció de formatge COMTÉ, amb un rosari d'aromes segons la diversitat dels prats. Propietats com untuositat, color, *flavor*, gust, són importants per a la re-valorització dels prats i el sistema productiu. A l'article hi ha un enllaç a una web de cuiners, que venen bossetes de fenc per aromatitzar alguns plats.

La salut humana i l'animal són, eminentment, multifactorials, i es fa difícil establir vincles ben quantificats. Per exemple, sabem que alguna espècie vegetal al prat no garanteix que hagi de ser ingerida.

Prats per resistir als canvis climàtics i econòmics

L'augment de la temperatura anual mitjana, els períodes de calor més llargs, entre d'altres, fan que de mica en mica es produeixin canvis en els prats, que algunes plantes aguantin més la sequedat que d'altres, etc. Hi ha resiliència (adaptació al canvi), i s'han de preveure i fins i tot avançar-se als canvis. I un bon maneig dels prats hi pot ajudar. Si, per exemple, les pluges arriben més tard, s'hauria de retardar l'entrada dels animals al prat, i aquest retard, possiblement, es pot preveure amb canviar l'època dels parts, o bé intentar que les vaques pareixin abans de sortir als prats, i fins i tot que els dos primers mesos de cria les passin establades, amb fenc de qualitat. S'hauran d'implantar espècies farratgeres més resistents a la sequera – alfals, plantatge, xicoies, etc. – i, també, s'haurà de re-definir el paper dels arbres en un bon maneig dels prats. S'haurà d'anar a la diversificació de les parcel·les, entre més i menys humides.

Sense cap dubte, la densitat o càrrega ramadera s'ha d'establir per àrees, i ha d'anar a la baixa.

Paper del pagès

Tota innovació, tot canvi, no parteix de zero, i el pagès coneix la gestió de la pastura, de com han d'anar d'una parcel·la a un altre, segons sigui el volum d'herba, i, a partir d'aquí, si el canvi climàtic obliga a canvis de gestió, serà més fàcil compaginar el que de sempre s'ha fet amb el que s'ha de fer i, per això, el tècnic ha de conèixer el que sap el pagès. Per altra banda, sabem dels pics de producció d'herba, segons el temps, i d'aquí, els pics en la producció de llet. La ració farratgera no pot ser uniforme i vàlida per tot l'any, s'ha d'aprendre a complementar-la, però no cap al màxim, sinó cap el mínim, i aprofitar la transformació de la llet, o de la carn, en productes de més valor afegit. En resum, s'ha d'anticipar-se als canvis. No s'ha de primer la producció en quantitat.